

SKUPŠTINA CRNE GORE
Odbor za ljudska prava i slobode

Br. 00-64-06/12-
Podgorica, 2. novembar 2012. godine

ZA IZLAGANJE

NDI I NACIONALNI SAVJET SLOVAČKE REPUBLIKE
REGIONALNA RADIONICA “EFIKASAN RAD ODBORA“

RAD ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE SKUPŠTINE CRNE GORE

CASTA PAPIERNICKA- SLOVAČKA
7-9. NOVEMBAR 2012. GODINE

1. Kratak uvod u rad odbora, Pravni status, Stvaranje i uloga skupštinskih odbora i komisija

Poslovnik Skupštine Crne Gore:

6. Radna tijela Skupštine

1) Obrazovanje i sastav

Obrazovanje odbora

Član 33

Za razmatranje predloga akata, predlaganje akata, parlamentarnu kontrolu i vršenje drugih poslova iz nadležnosti Skupštine, Skupština obrazuje odbore kao svoja radna tijela.

Odbori se obrazuju kao stalni i privremeni.

Stalni odbori obrazuju se ovim poslovníkom, a mogu se, po potrebi, obrazovati i posebnom odlukom Skupštine.

Stalni odbori, radi izvršavanja pojedinih poslova iz svog djelokruga, mogu obrazovati pododbore.

Privremeni odbori obrazuju se posebnom odlukom Skupštine.

Odlukom o obrazovanju privremenog odbora utvrđuje se zadatak i određuje sastav tog odbora i rok za izvršenje zadatka.

Privremeni odbor prestaje sa radom po izvršenju zadatka, odnosno istekom roka za koji je obrazovan.

Sastav odbora

Član 34

Odbor ima predsjednika i određen broj članova.

Broj članova odbora se utvrđuje prilikom njihovog izbora.

Sastav odbora, uključujući predsjednika i zamjenika predsjednika odbora, po pravilu, odgovara stranačkoj zastupljenosti poslanika u Skupštini.

Poslanik može biti član najviše tri stalna odbora.

Odbor na prvoj sjednici bira, iz svog sastava, zamjenika predsjednika odbora, s tim što i predsjednik i zamjenik predsjednika ne mogu biti iz pozicije, odnosno opozicije.

Zamjenik predsjednika odbora, u slučaju spriječenosti ili odsutnosti predsjednika, ima njegova prava, obaveze i odgovornosti utvrđene ovim poslovníkom.

Odbor ima sekretara, koji pomaže predsjedniku odbora u izvršavanju poslova odbora.

Izbor članova odbora

Član 35

Izbor predsjednika i članova odbora vrši se na osnovu liste kandidata.

Lista kandidata sadrži: broj članova koji se bira, ime i prezime kandidata za predsjednika i kandidata za članove koliko ih se bira, za svaki odbor posebno.

Naknadni izbor predsjednika ili pojedinog člana odbora vrši se na osnovu pojedinačnih predloga.

Član 36

Listu kandidata za predsjednika i članove Administrativnog odbora podnosi predsjednik Skupštine, na osnovu predloga klubova poslanika.

Listu kandidata za predsjednika i članove ostalih odbora podnosi Administrativni odbor, na osnovu predloga klubova poslanika.

Ako pojedini klub poslanika ne predloži kandidata za člana odbora koji mu pripada, članovi odbora se biraju na osnovu datih predloga klubova poslanika, pri čemu se taj sastav, pod uslovom da je izabrano više od polovine članova odbora, smatra punim sastavom u smislu postojanja kvoruma za rad i odlučivanje.

Član 37

O listi kandidata za predsjednika i članove odbora Skupština odlučuje u cjelini, javnim glasanjem.

Ako lista kandidata za predsjednika i članove odbora ne dobije potrebnu većinu, glasanje se ponavlja.

Ako u ponovljenom glasanju lista ne dobije potrebnu većinu glasova, podnosi se novi predlog liste.

Član 38

Stalni odbori Skupštine su:

- 1) Ustavni odbor;
- 2) Zakonodavni odbor;
- 3) Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu;
- 4) Odbor za bezbjednost i odbranu;
- 5) Odbor za međunarodne odnose i iseljenike;
- 6) Odbor za evropske integracije;
- 7) Odbor za ekonomiju, finansije i budžet;
- 8) Odbor za ljudska prava i slobode;
- 9) Odbor za rodnu ravnopravnost;
- 10) Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje;
- 11) Odbor za prosvjetu, nauku, kulturu i sport;
- 12) Odbor za zdravstvo, rad i socijalno staranje;
- 13) Odbor za antikorupciju;
- 14) Administrativni odbor.

Odbor za ljudska prava i slobode

Odbor za ljudska prava i slobode

Član 44

„Odbor za ljudska prava i slobode razmatra predloge zakona, drugih propisa i opštih akata i druga pitanja koja se odnose na: slobode i prava čovjeka i građanina, sa posebnim osvrtom na manjinska prava, primjenu potvrđenih međunarodnih akata koji se odnose na ostvarivanje, zaštitu i unapređivanje ovih prava; razmatra i zauzima stavove po predstavkama građana i pravnih lica koje se odnose na ostvarivanje prava građana; prati ostvarivanje dokumenata, mjera i aktivnosti za unapređivanje nacionalne, etničke i druge ravnopravnosti, posebno u oblasti obrazovanja, zdravlja, informisanja, socijalne politike, zapošljavanja, preduzetništva, procesa odlučivanja i sl; učestvuje u pripremi i izradi dokumenata i usaglašavanju zakonodavstva u ovoj oblasti sa standardima u evropskom zakonodavstvu; saraduje sa odgovarajućim radnim tijelima drugih parlamenata i nevladinim organizacijama iz ove oblasti.

Odbor u okviru svoje nadležnosti prati i ocjenjuje usklađenost zakona Crne Gore sa pravnom tekovinom Evropske Unije i, na osnovu izvještaja Vlade, prati i ocjenjuje primjenu zakona, posebno zakona iz kojih proizilaze obaveze usaglašene sa pravom Evropske Unije.”

Odbor ima veoma intenzivnu aktivnost u svim segmentima koji se odnose na ljudska prava i slobode, što je konstatovano i u **Izvještaju o napretku Crne Gore za 2011. godinu** gdje se navodi: *“Skupštinski odbor za ljudska prava i slobode intenzivirao je aktivnosti i saradnju sa civilnim društvom. Ipak treba jačati njegov uticaj.”*

Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore je imao brojne aktivnosti tokom **2011. i 2012. godine**. Sve aktivnosti je ostvarivao u skladu sa Ustavom, zakonom i Poslovníkom Skupštine.

Predmet razmatranja na sjednicama Odbora, u navedenom izvještajnom periodu, bili su značajni propisi iz oblasti ljudskih prava i sloboda, među kojima su: Predlog zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda, Predlog zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom, Predlog zakona o nevladinim organizacijama, Predlog zakona o državnim službenicima i namještenicima, Predlog zakona o dopunama Zakona o crnogorskom državljanstvu, Predlog zakona o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku, Predlog zakona o zaradama državnih službenika i namještenika, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, Predlog zakona o slobodnom pristupu informacijama i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tajnosti podataka, koje je Odbor, u skladu sa članom **137- zakonodavna funkcija Skupštine**, razmotrio i o svakom Skupštini podnio, u skladu sa članom 69 Poslovníka, izvještaj.

Odbor je u okviru **kontrolne uloge Skupštine, u skladu sa članom 162 Poslovníka Skupštine**, razmotrio: Izvještaj o radu Agencije za zaštitu ličnih podataka i stanju zaštite ličnih podataka za 2010. godinu, Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2010. godinu, Izvještaj o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2010. godini, Poseban izvještaj o stanju ljudskih prava mentalno oboljelih lica smještenih u ustanovama, Poseban izvještaj o ostvarivanju prava na povraćaj imovinskih prava i obeštećenje, Poseban

izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka u Crnoj Gori sa pregledom sprovedenih aktivnosti na implementaciji zakona i poboljšanju stanja u oblasti zaštite ličnih podataka za period od 1. januara do 1. jula 2011. godine, Izvještaj o radu i načinu raspodjele sredstava Fonda za manjine u 2010. godini, Izvještaj o zaštiti od diskriminacije u prvom polugodištu 2011. godine, Poseban izvještaj o dječijem prosjačenju u Crnoj Gori, Izvještaj o radu Centra za razvoj i očuvanje kulture manjina u 2010. i 2011. godini, Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka u Crnoj Gori za 2011. godinu, Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2011. godinu.

U skladu sa članom 68 Poslovnika Skupštine, Odbor je od državnih organa zatražio i razmotrio sledeće Informacije: 1)Informaciju o položaju LGBT populacije u Crnoj Gori od 11. marta 2011. godine, 2)Informaciju o aktivnostima ZIKS- a u vezi sa nalazima iz Analitičkog izvještaja Evropske komisije i Preporukama Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, sadržanim u Konačnom mišljenju, br. 86/10 od 29. marta 2010. godine u vezi sa održavanjem kontrolnog salušanja (član 75 Poslovnika Skupštine) direktora ZIKS-a, Informaciju o aktivnostima Ministarstva rada i socijalnog staranja u vezi sa nalazima iz Analitičkog izvještaja Evropske komisije o stanju u JU Zavod „Komanski most“ i Preporukama Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, broj 01-148/p od 27. aprila 2010. godine, koje se odnose na JU Zavod „Komanski most“, 3)Informaciju o aktivnostima Vlade Crne Gore u vezi sa trajnim rješavanjem pitanja interno raseljenih lica koja borave u Kampu Konik I i II, 4)Informaciju o zastupljenosti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u javnim službama, organima državne vlasti i lokalne samouprave, Informaciju Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore o postupanju nadležnih organa u vezi sa Preporukom Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore sadržanom u Konačnom mišljenju br. 01-226/09-p od 30. juna 2009.godine, u vezi sa dugim trajanjem istražnog i sudskog postupka u slučaju potapanja broda “Miss Pat” i 5)Informaciju o stanju u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija u vezi sa štrajkom zatvorenika, koju je Ministarstvo pravde dostavilo, shodno članu 68 Poslovnika Skupštine Crne Gore.

Članovi Odbora su posvećivali značajnu pažnju i ulagali konstantne napore na jačanju aktivnosti Odbora, u kom pravcu su ostvareni značajni pomaci.

Odbor za ljudska prava i slobode, u fokusu obaveza, na planu zakonodavne i kontrolne funkcije Skupštine Crne Gore, koje proizilaze iz puta ka evropskim i evroatlanskim integracijama, usvojio je **Plan aktivnosti za 2011. i Plan aktivnosti za 2012. godinu.**

Odbor je na nastavku 31. sjednice održanom 8. februara 2011. godine usvojio Plan aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za period od decembra 2010. do oktobra 2011. godine, sačinjen na osnovu:

1. Analitičkog izvještaja Evropske komisije sa Mišljenjem Evropske komisije;
 2. Akcionog plana Skupštine za jačanje zakonodavne i kontrolne uloge Skupštine za period od decembra 2010. do novembra 2011. godine, i
 3. Akcionog plana Vlade za praćenje sprovođenja preporuka iz Mišljenja Evropske komisije.
- Plan aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2012. godinu sačinjen je na osnovu:

1. Izvještaja Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2011. godinu;
2. Programa rada Vlade Crne Gore za 2012. godinu, usvojenog 26. januara 2012. godine i Prioritetnih aktivnosti Vlade i ministarstava u 2012. godini, kao i
3. Jednog broja nerealizovanih aktivnosti iz Plana aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za period od decembra 2010. do oktobra 2011. godine.

U cilju jačanja kontrolne uloge Skupštine, Odbor za ljudska prava i slobode je Planom aktivnosti Odbora utvrdio održavanje kontrolnih saslušanja, pribavljanje i razmatranje, shodno članu 68 Poslovnika Skupštine, informacija od strane nadležnih državnih organa, kao i, na osnovu člana 162 Poslovnika Skupštine, razmatranje godišnjih i posebnih izvještaja nadležnih državnih organa.

Takođe, u cilju jačanja kontrolne i nadzorne uloge Parlamenta svojim aktivnostima Odbor je značajnu pažnju posvetio i implementaciji usvojenih zakona (Javna tribina na Cetinju- februar 2011. godine, Javna tribina u Kotoru- septembar 2011. godine, Javna tribina u Beranama- oktobar 2011. godine, Javna tribina u Podgorici-mart 2012. godine, Javna tribina u Nikšiću - jun 2012. godine, Kontrolno saslušanje ministra za ljudska i manjinska prava Ferhata Dinoshe- novembar 2011. godine.)

Planom aktivnosti Odbora za 2011. godinu bile su utvrđene: tri javne tribine, devet (4x2+1) kontrolnih saslušanja, četiri posebna izvještaja Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, sedam izvještaja (godišnji izvještaji o radu, zatim dva o primjeni antidiskriminacionog zakonodavstva, o aktivnostima institucija na osnovu preporuka Zaštitnika), jedno razmatranje inicijative za smjenu Ministra.

Planom aktivnosti Odbora za 2012. godinu utvrđeno je razmatranje: osam predloga zakona, pet godišnjih izvještaja (Izvještaj o radu Agencije za zaštitu ličnih podataka i stanju zaštite ličnih podataka za 2011. godinu, Izvještaj o radu i načinu raspodjele sredstava Fonda za manjine za 2011.godinu, Izvještaj o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2011. godini, Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2011. godinu, Izvještaj o radu Zastupnika Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava), tri ostala izvještaja (Izvještaj Evropske komisije za borbu protiv rasizma i netolerancije-ECRI o Crnoj Gori, Izvještaj Radne grupe za izradu akata o radu Fonda za manjine, Izvještaj o primjeni Zakona o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku), tri posebna izvještaja Ombudsmana, četiri kontrolna saslušanja, četiri informacije, dvije javne tribine („Implementacija Zakona o zabrani diskriminacije” u Podgorici i “Implementacija Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom” u Nikšiću), projekti (Projekat Save the childrena- 3 faze + konferencija u Budvi+ sastanak u Podgorici i Projekat Savjeta Evrope- Implementacija Konvencije SE o zaštiti djece od seksualnog iskorišćavanja i seksualnog zlostavljanja- Kampanja „Jedno od petoro“, Regionalna konferencija „Unapređenje prava djeteta“ u Budvi, Tematski sastanak „Seksualno iskorišćavanje djece“- Mreža ombudsmana za djecu iz regiona, razmatranje dvije Strategije (Strategija za poboljšanje položaja Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2012-2016, Strategija razvoja sistema socijalne i dječije zaštite u Crnoj Gori za period 2013.-

2017.), Akcioni plan za sprovođenje Strategije za integraciju osoba sa invaliditetom u Crnoj Gori za 2012-2013. godinu, Akcioni plan za sprovođenje Strategije razvoja sistema socijalne i dječije zaštite u Crnoj Gori za period 2013.- 2017., Plan rada Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina i sastanak sa predstavnicima Saveza udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa“. Ukupno je planirano 45 aktivnosti, od čega je polovina u okviru redovnih godišnjih aktivnosti Odbora.

U toku trajanja mandata 24. saziva Skupštine Crne Gore, Odbor za ljudska prava i slobode održao je ukupno **76 sjednica.**

6. Efikasno organizovanje javnih rasprava, Saradnja odbora sa nevladinim organizacijama u zakonodavnom procesu i prilikom nadgledanja sprovođenja zakona

Odbor je realizovao značajne aktivnosti izvan zgrade Parlamenta, pa je u početku u saradnji s OEBS-om, a kasnije, shodno instrukcijama OEBS-a i stečenim iskustvima, samostalno organizovao **javne tribine**. Organizovanjem javnih tribina na različite teme u različitim gradovima Crne Gore, Odbor za ljudska prava i slobode je uveo novinu u radu skupštinskih radnih tijela, što je zavrijedilo pohvale od međunarodnih organizacija koje su preporučile i ostalim skupštinskim radnim tijelima da slijede iskustva Odbora za ljudska prava i slobode u organizovanju javnih tribina, sve u cilju uspostavljanja direktnog, neposrednog kontakta sa građanima.

Odbor za ljudska prava i slobode održao je **sedam javnih tribina**:

1. Javna tribina na temu: „Predlog Zakona o zaštitniku ljudskih prava i sloboda i primjena Zakona o zabrani diskriminacije“, održana u Baru 27. septembra 2010. godine;
2. Javna tribina na temu: „Rad Odbora za ljudska prava i slobode, sa naglaskom na predstojeće donošenje Zakona o zaštiti od diskriminacije i Zakona o sprečavanju nasilja u porodici“, održana u martu 2010. godine;
3. Javna tribina na temu: „Prava djeteta- Implementacija Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju i Zakona o zaštiti od nasilja u porodici“, održana 28. februara 2011. godine na Cetinju;
4. Javna tribina na temu: „Prava djeteta- Implementacija Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama“, održana 30. septembra 2011. godine u Kotoru;
5. Javna tribina na temu: „Implementacija Zakona o zabrani diskriminacije“, održana 28. oktobra 2011. u Beranama;
6. Javna tribina na temu: „Implementacija Zakona o zabrani diskriminacije“, održana 30. marta 2012. godine u Podgorici i
7. Javna tribina na temu: Implementacija Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom“, održana 1. juna 2012. godine u Nikšiću.

Pored javnih tribina, Odbor je organizovao i niz **posjeta institucijama** kako bi utvrdio u kom stepenu se poštuju ljudska prava i slobode lica smještenih u tim ustanovama.

Izdvajam, **sledeće posjete**:

- Posjeta Odbora za ljudska prava i slobode Zavodu „Komanski most“, održana 25. oktobra 2010. godine u cilju praćenja stanja i uslova za boravak šticećenika smještenih u toj ustanovi;

- Posjeta Odbora za ljudska prava i slobode Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, održana 1. novembra 2010. godine. Cilj posjete bio je upoznavanje sa preduzetim radnjama u ZIKS-u povodom sprovođenja Preporuka Ombudsmana;

- Posjeta Odbora za ljudska prava i slobode Zavodu za školovanje i profesionalnu rehabilitaciju invalidne djece i omladine” u Podgorici, u sklopu realizacije projekta „Obrati se Zaštitniku“ i obilježavanja nedjelje posvećene pravima djeteta, održana 10. oktobra 2011. godine;

-Posjeta Odbora za ljudska prava i slobode i sastanak sa predstavnicima relevantnih institucija u vezi sa rješavanjem pitanja raseljenih i interno raseljenih lica koja borave u Kampu Konik I i II, održani 3. juna 2011. godine u prostorijama Crvenog krsta, u naselju Kamp Konik I i II;

-Posjeta Odbora JU Dječiji dom „Mladost“ u Bijeloj, održana 28. maja 2012. godine, u cilju upoznavanja sa uslovima života i rada u Domu i praćenja stepena realizacije Preporuka Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i Zaključka Skupštine Crne Gore („Službeni list CG“, broj 36/11) donesenog povodom razmatranja Posebnog izvještaja Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore o stanju ljudskih prava mentalno oboljelih lica smještenih u ustanovama.

Odbor je, **u skladu sa članom 75 Poslovnika Skupštine**, održao **četiri kontrolna saslušanja** i to:

1. Kontrolno saslušanje direktora Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija , Milana Radovića na temu: „Aktivnosti ZIKS-a u vezi sa nalazima iz Analitičkog izvještaja Evropske komisije i Preporukama Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore sadržanim u Konačnom mišljenju br.84/10 od 29. marta 2010. godine”- jun 2011. godine;

2. Kontrolno saslušanje ministra za ljudska i manjinska prava, Ferhata Dinoshe, na temu: „Implementacija Zakona o zabrani diskriminacije i aktivnosti na sprječavanju, prijavljivanju i sankcionisanju svih oblika diskriminacije“- oktobar 2011. godine;

3. Kontrolno saslušanje ministra rada i socijalnog staranja, dr Suada Numanovića, na temu: „Implementacija Zaključka Skupštine Crne Gore („Službeni list CG“, broj 36/11), donešenog povodom razmatranja Posebnog izvještaja Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore o stanju ljudskih prava mentalno oboljelih lica smještenih u ustanovama“- april 2012. godine;

4. Kontrolno saslušanje Koordinatora Koordinacionog odbora za praćenje realizacije Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II, Ministra rada i socijalnog staranja i Ministra unutrašnjih poslova na temu: „Realizacija Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II”- jun 2012. godine.

U pripremi kontrolnih saslušanja, službi Odbora su od pomoći bile instrukcije date u publiciji "Parlamentarno saslušanje-Priručnik za službenike Skupštine Crne Gore", pripremljen od Nacionalnog demokratskog instituta (NDI) u Crnoj Gori u septembru 2008. godine, kao i iskustava stečena na seminarima i obukama u Bečićima novembra 2007. godine i septembra 2008. godine na Cetinju, koje je Nacionalni demokratski institut (NDI) realizovao sa poslanicima i sekretarima odbora, sa kojima su bili upoznati i članovi Odbora posredstvom Informativnog pregleda u fazi pripreme kontrolnog saslušanja.

Odbor je održao **jedno konsultativno saslušanje** na temu: „Razmatranje modela organizacije, funkcionisanja i načina raspodjele sredstava Fonda za manjine“. Pored članova Odbora, na Konsultativnom saslušanju su učestvovali predstavnici nadležnog ministarstva, manjinskih savjeta i nevladinog sektora koji se bavi ovom oblašću. Na Konsultativnom sastanku, u skladu sa članom 73 stav 3 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor je donio Odluku o formiranju Radne grupe, sa zadacima da odredi:

- broj članova Upravnog odbora Fonda za manjine,
- postupak za izbor članova Upravnog odbora,
- kriterijume za izbor članova Upravnog odbora,
- mjerljive i objektivne kriterijume po kojima će se moći jasno utvrditi kvalitet projekata prilikom donošenja odluke o raspodjeli sredstava i
- model, mehanizme i kriterijume za praćenje i evaluaciju odobrenih projekata.

Radna grupa je okončala rad i podnijela Izvještaj Odboru za ljudska prava i slobode, a Odbor je Izvještaj prihvatio i zaključio da isti dostavi rukovodstvu Skupštine- Kolegijumu Predsjednika Skupštine i nadležnom Ministarstvu za ljudska i manjinska prava na upoznavanje i dalji postupak.

Članovi Odbora su učestvovali na brojnim seminarima, okruglim stolovima i stručnim skupovima u zemlji i inostranstvu, a sve sa ciljem promovisanja važnosti poštovanja ljudskih prava i sloboda, kao i zbog sticanja novih iskustava, razmjene znanja i ideja sa predstavnicima drugih zemalja i međunarodnih organizacija:

Izdvajam nekoliko značajnijih aktivnosti:

- Učešće predstavnika Odbora za ljudska prava i slobode na Konferenciji odbora za ljudska prava parlamenata zemalja Višegradske grupe i Rumunije, Bugarske i Crne Gore, održana u Bratislavi, 17. i 18. marta 2011. godine, u organizaciji Nacionalnog savjeta Slovačke republike;

- Sastanak zamjenika predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, dr Budimira Aleksića sa izvjestiocima Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope, Jean Charles Gardetom i Serhiy-om Holovaty-em, održan 1.juna 2011. godine u Podgorici;

- Sastanak zamjenika predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, dr Budimira Aleksića i predsjednika Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu, Ervina Spahića s ekspertom EU iz Sektora za vladavinu prava- Službe za javne emitere, u cilju izvještavanja za tačku 6. Sloboda izražavanja Izvještaja EU za Crnu Goru o napretku, Sandrom Bašić-Hrvatini, održan 8.juna 2011. godine u Podgorici

- Učešće predstavnika Odbora na Konferenciji “ Ka Evropi – ka jednakosti “, održanoj od 2 do 5. septembra 2011. Godine u Danilovgradu, u organizaciji Vlade Crne Gore;

- Sastanak predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode sa članovima Ekspertske grupe Savjeta Evrope za borbu protiv trgovine ljudima- GRETA, održan 16. novembra 2011. godine u Podgorici;

- Učešće člana Odbora za ljudska prava i slobode na Nacionalnoj konferenciji „Crna Gora- svjetlija tačka na LGBT mapi“, održanoj 28. marta 2011. godine u Podgorici, u organizaciji NVO Juventas;

- Učešće člana Odbora za ljudska prava i slobode na Okruglom stolu “Akcioni plan za borbu protiv homofobije”, održanom 7. aprila 2011. godine u Podgorici, u organizaciji NVO “Juventas”;

- Učešće člana Odbora za ljudska prava i slobode na Panel diskusiji “Evropske integracije i ljudska prava sa fokusom na prava seksualnih manjina”, održanoj 14. maja 2011. godine u Podgorici, u organizaciji Evropskog parlamenta- Evropske slobodne alijanse i NVO “Juventas”;

- Učešće Predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode na Okruglom stolu “Prezentacija Izvještaja o monitoringu suđenja za period od 1. aprila 2011. do 31. avgusta 2011. godine“, održanom 28. septembra 2011. godine u Podgorici, u organizaciji NVO “CEDEM” u partnerstvu sa AIRE Centrom iz Londona.

Nastavljena je uspješna saradnja sa Zaštitnikom ljudskih prava i sloboda Crne Gore, kao krovnom institucijom, novim Ustavom ustanovljenom, za zaštitu ljudskih prava i sloboda. Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore je učestvovao na brojnim sjednicama Odbora (od 76 sjednica Odbora za ljudska prava i slobode 24. saziva Skupštine Crne Gore, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore učestvovao je na 28 sjednica- deset puta u skladu sa članom 67 stav 1 Poslovnika, u svojstvu predlagača, 16 puta po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine i dva puta na njegov zahtjev, uz odobrenje Odbora).

Odbor saraduje sa Zaštitnikom, kako putem stručnih konsultacija, tako i neposrednim kontaktima (učesće Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore na sjednicama Odbora za ljudska prava i slobode, shodno članu 67 Poslovnika Skupštine), čime se već u fazi donošenja zakona i praćenja rada (kontrole) izvršne vlasti sprečavaju mogući problemi u pogledu ostvarivanja ljudskih prava i sloboda.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode je pozvao Zaštitnika ljudskih prava i sloboda da sa poslanicima, članovima Odbora za ljudska prava i slobode, **posjeti** Zavod za izvršenje krivičnih sankcija (novembar 2010.), JU Zavod „Komanski most“ (oktobar 2010. godine), Kamp Konik I i II (3. jun 2011. godine) i JU Dječiji dom „Mladost“ u Bijeloj (28. maj 2012. godine).

Zaštitnik je učestvovao, po pozivu Odbora, na **kontrolnim saslušanjima** koje je organizovao Odbor u 2011. i 2012. godini.

Skupština Crne Gore je 29. jula 2011 godine donijela **Zakon o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore** (Službeni list CG“, br.42/11)

Novim Zakonom o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore Zaštitnik se definiše kao:

- nacionalni mehanizam za sprječavanje mučenja i drugih oblika nečovječnog postupanja i kažnjavanja i
- institucionalni mehanizam za prevenciju i zaštitu od diskriminacije.

Na 38. sjednici Odbora, 17. maja 2011. godine razmotren je **Izveštaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2010. godinu**. Osnovno polazište rada i djelovanja Zaštitnika ljudskih prava i sloboda je da postupajući po pritužbama građana ili na sopstvenu inicijativu štiti građane od nezakonitog, nepravilnog i lošeg rada državne ili lokalne uprave, kao i drugih nosilaca javnih ovlašćenja. Zaštitnik djeluje u dva smjera: pravovremeno upozorava na povrede ljudskih prava građana i pomaže njihovom ostvarivanju i doprinosi demokratskoj kontroli uprave i njenom poboljšanju i unapređenju.

Izveštaj koji je Odbor za ljudska prava i slobode podnio Skupštini povodom razmatranja Izveštaja o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2010. i predložio Zaključke, a Skupština ih usvojila na devetoj sjednici prvog redovnog zasijedanja, održanoj u julu 2011. godine, je dokaz da se institucija Zaštitnika afirmiše, a nadležne institucije poštuju Preporuke Zaštitnika, što govori da se Crna Gora ne zalaže samo deklarativno za ljudska prava, već da na tome i radi. Odbor je ukazao da postoji spremnost državnih organa da realizuju preporuke Ombudsmana što, takođe, ukazuje na važnost koju državni organi daju ovoj instituciji. Razmatranjem Izveštaja Odbor je ustanovio da je najveći broj postupaka po pritužbama građana okončan za vrijeme trajanja ispitnog postupka, što takođe govori o tome da su državni organi spremni da sarađuju sa Ombudsmanom i u toku postupka otklone eventualne povrede prava građana. Može se zaključiti da postoji izvjestan stepen opšteg povjerenja u sam rad ove institucije.

Na 71. sjednici Odbora održanoj 24. maja 2012. godine Odbor je razmotrio **Izveštaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2011. godinu** i predložio Skupštini da prihvati Izveštaj, tako da je Skupština Crne Gore na sedmoj sjednici prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2012. godini, dana 10. jula 2012. godine prihvatila Izveštaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda CG za 2011. godinu.

Zaštitnik je, u skladu sa Zaključkom Skupštine i zahtjevom Odbora za ljudska prava i slobode, sačinio i dostavio Poseban izvještaj o ostvarivanju prava na povraćaj imovinskih prava i obeštećenje i Poseban izvještaj o stanju ljudskih prava mentalno oboljelih lica smještenih u ustanovama, koji su razmotreni na Odboru i na Skupštini, povodom čega je Skupština, na predlog Odbora za ljudska prava i slobode, donijela Zaključke. Zaštitnik je na zahtjev Odbora dostavio i Poseban izvještaj o stanju prostorija Uprave policije za zadržavanje lica lišenih slobode, koji je razmotren na Odboru, o čemu je podnešen Izveštaj Skupštini. Zaštitnik je na zahtjev Odbora dostavio Izveštaj o zaštiti od diskriminacije u prvom polugodištu 2011. godine i Poseban izvještaj o dječijem prosjačenju u Crnoj Gori koji su razmotreni do nivoa Odbora.

Odbor je prihvatio Izvještaj o zaštiti od diskriminacije u prvom polugodištu 2011. godine i odlučio da sa Preporukama upozna Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i Kolegijum Predsjednika Skupštine Crne Gore. Takođe, Odbor je prihvatio Poseban izvještaj o dječijem prosjačenju u Crnoj Gori i odlučio da sa Preporukama upozna nadležne organe izvršne vlasti kojima su upućene: Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo prosvjete i sporta i Ministarstvo pravde.

Svojim radom i saradnjom sa institucijom Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore Odbor za ljudska prava i slobode je u značajnoj mjeri doprinio afirmaciji ove institucije u crnogorskom društvu, kao i konstantnom snaženju povjerenja svih društvenih subjekata u rad ove Institucije.

Saradnja Odbora za ljudska prava i slobode sa NVO sektorom je intenzivna.

Odbor ima veoma intenzivnu aktivnost u svim segmentima koji se odnose na ljudska prava i slobode, što je konstatovano i u **Izvještaju o napretku Crne Gore za 2011. godinu** gdje se navodi: ***“Skupštinski odbor za ljudska prava i slobode intenzivirao je aktivnosti i saradnju sa civilnim društvom. Ipak treba jačati njegov uticaj.”***

Sjednicama Odbora, u skladu sa ranije uspostavljenom saradnjom, po njihovom zahtjevu, uz odobrenje Predsjednika Odbora, prisustvuje predstavnik NVO “Inicijativa mladih za ljudska prava”, sada „Građanska alijansa“, koja prati rad Odbora. Takođe, Odbor je nastavio saradnju i sa NVO Savez udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju “Naša inicijativa”, sa čijim predstavnicima su održana četiri sastanka. Predstavnici nevladinih organizacija koje se bave ljudskim pravima, po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine, učestvuju na pojedinim sjednicama Odbora (kontrolno saslušanje Direktora ZIKS-a, kontrolno saslušanje Ministra za ljudska i manjinska prava, konsultativno saslušanje). Takođe, na svim javnim tribinama koje je Odbor organizovao učestvovali su predstavnici nevladinog sektora. Članovi Odbora učestvuju na okruglim stolovima i seminarima na poziv nevladinih organizacija koje organizuju te aktivnosti.

U toku 2011. godine Odbor se, saglasnošću svih članova Odbora, na Javnoj tribini na Cetinju u februaru 2011. godine uključio u drugu fazu **Kampanje** „Govorimo o mogućnostima“, koju realizuju UNICEF i Vlada Crne Gore, a na 53. sjednici održanoj 14. novembra 2011. godine Odbor je prihvatio poziv Institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i uključio se u drugi dio **Kampanje** **“Naučimo ih nešto drugo!”** koju sprovodi Institucija Ombudsmana u saradnji sa ombudsmanima iz regiona, a uz podršku Save the children-a iz Norveške, kojom se žele zaštititi djeca od svih oblika ekonomske eksploatacije, a posebno od prosjačenja na ulici.

Odbor je u proteklom periodu dao značajan doprinos, ne samo u donošenju propisa iz oblasti ljudskih prava i sloboda, već i u praćenju implementacije propisa i u nadzoru nad preduzimanjem mjera koje su bile neophodne radi poštovanja i unapređenja stanja ljudskih prava u Crnoj Gori.

Naročiti doprinos Odbor je, tokom 2011. godine, dao kroz aktivnosti posvećene **PRAVIMA DJETETA:**

1. Javna tribina Odbora za ljudska prava i slobode na temu: "Prava djeteta- Implementacija Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju i Zakona o zaštiti od nasilja u porodici", održana 28. februara 2011. godine u Javnoj predškolskoj ustanovi „Zagorka Ivanović“ na Cetinju, u okviru Projekta „Jačanje kapaciteta Skupštine Crne Gore“ u saradnji sa Misijom OEBS-a u Crnoj Gori

Na Javnoj tribini na Cetinju Odbor za ljudska prava i slobode se **priključio drugoj fazi Kampanje „Govorimo o mogućnostima“**. U cilju promocije Kampanje „Govorimo o mogućnostima“, ikuzije djece sa smetnjama u razvoju i radi doprinosa ostvarivanju i zaštiti prava djeteta na svim sjednicama Odbor prikazuje promotivne panoje kampanje „Govorimo o mogućnostima“.

2. Sastanak članova Odbora za ljudska prava i slobode sa predstavnicima Saveza udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju “Naša inicijativa“, održan 21. aprila 2011. godine

Ovo je bio treći sastanak Odbora sa Savezom udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju “Naša inicijativa”, kome je prisustvovao Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore i predstavnica Ministarstva rada i socijalnog staranja, na kome su razmijenjena mišljenja u vezi sa problemima djece sa teškoćama u razvoju i sagledavanju mogućnosti za poboljšanje njihovog položaja u crnogorskom društvu.

3. Nastavak 36. sjednice Odbora za ljudska prava i slobode, od 21. aprila 2011. godine

Na nastavku 36. sjednice Odbora za ljudska prava i slobode, održanom 21. aprila 2011. godine **Odbor je razmotrio Poseban izvještaj o stanju ljudskih prava mentalno oboljelih lica smještenih u ustanovama**, koji je Skupštini Crne Gore podnio Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore i podnio Izvještaj Skupštini o razmatranju Posebnog izvještaja o stanju ljudskih prava mentalno oboljelih lica smještenih u ustanovama sa Predlogom zaključaka. Skupština Crne Gore 24. saziva, na devetoj sjednici prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2011. godini, povodom razmatranja Posebnog izvještaja Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore o stanju ljudskih prava mentalno oboljelih lica smještenih u ustanovama, dana 5. jula 2011. godine, donijela je ZAKLJUČAK objavljen u Službenom listu Crne Gore, br. 36/11 od 27. jula 2011.

4. Skup na kojem je predstavljena Konvencija o pravima osoba s invaliditetom na Brajevom pismu, audio zapisu i gestovnom jeziku, održan 8. juna 2011. godine u Vladinom domu, na Cetinju

Član Odbora za ljudska prava i slobode Šefkija Murić, na poziv UNICEF-a, prisustvovao je navedenom skupu na kojem je u sklopu kampanje „Govorimo o mogućnostima“, upriličeno je predstavljanje Konvencije Ujedinjenih nacija o pravima osoba s invaliditetom na Brajevom pismu, audio zapisu i gestovnom jeziku. Tom prilikom, djeci sa smetnjama u razvoju uručeni su prvi primjerci navedene Konvencije, čime je Crna Gora postala prva balkanska država koja je učinila taj značajan korak.

5. Okrugli sto na kojem je promovisana Publikacija „Vodič za djecu sa posebnim obrazovnim potrebama“, održan 29. septembra 2011. godine u Podgorici, u organizaciji Institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore

Institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda sprovodi projekat *Asistent u nastavi*, uz finansijsku i stručnu podršku Save the children iz Norveške. Tim povodom organizovala je okrugli sto na kojem je promovisala publikaciju *“Vodič za djecu sa posebnim*

obrazovnim potrebama” i preporuke Zaštitnika ljudskih prava i sloboda za dalje pravce djelovanja u cilju unapređenja prava djece sa posebnim obrazovnim potrebama.

Na Okruglom stolu, na kojem je razmatran položaj djece sa posebnim obrazovnim potrebama, uloga Asistenta u nastavi, kao i mjere koje se moraju preduzeti u cilju unapređenja obrazovne inkluzije u Crnoj Gori, na poziv Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, prisustvovali su predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode, Đorđe Pinjatić i sekretar Odbora, Slava Burić.

6. Javna tribina Odbora za ljudska prava i slobode na temu: „Prava djeteta- Implementacija Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama“, održana 30. septembra 2011. godine u Zavodu za školovanje i rehabilitaciju lica sa poremećajima sluha i govora u Kotoru

Učesnici Javne tribine su se složili da svi subjekti, u domenu svojih nadležnosti i mogućnosti, trebaju zajedničkim snagama i aktivnostima da doprinesu unapređenju inkluzije djece sa posebnim obrazovnim potrebama ne samo u proces obrazovanja, nego u sve društvene tokove.

7. Posjeta Odbora za ljudska prava i slobode i Ombudsmana Zavodu za školovanje i profesionalnu rehabilitaciju invalidne djece i omladine u Podgorici, 10. oktobar 2011. godine

Posjeta je organizovana u sklopu realizacije Projekta „Obrati se Zaštitniku“ i obilježavanja nedjelje posvećene pravima djeteta, kao i u cilju kontinuiranog monitoringa Odbora nad stanjem ljudskih prava lica smještenih u ustanovama i uspostavljanja direktne komunikacije članova Odbora sa građanima i ciljnim grupama. Posjeta Zavodu predstavlja realizaciju 7. tačke Zaključka koji je Skupština Crne Gore donijela povodom razmatranja Posebnog izvještaja o stanju ljudskih prava mentalno oboljelih lica smještenih u ustanovama (“Službeni list CG”, broj 36/11, od 27. jula 2011. godine) kojim je utvrđeno da će delegacija Odbora za ljudska prava i slobode najmanje jednom godišnje, a po potrebi i češće, posjetiti ustanove ovog tipa.

8. Javna tribina Odbora za ljudska prava i slobode na temu: ”Implementacija Zakona o zabrani diskriminacije” u Beranama 28. oktobra 2011. godine

Prvi dio Javne tribine održan je u Osnovnoj školi “Vuk Karadžić” u kojoj se već 35 godina zajedno sa ostalom djecom školuju djeca sa posebnim obrazovnim potrebama. U dosadašnjem periodu preko 90 učenika je završilo ovu Osnovnu školu po vaspitno-obrazovnom programu koji je prilagođen djeci sa posebnim potrebama.

9. Održana 54. sjednica Odbora za ljudska prava i slobode 23. novembra 2011. godine

Odbor za ljudska prava i slobode razmotrio je Poseban izvještaj o dječijem prosjačenju u Crnoj Gori, koji je Odboru dostavila Kancelarija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i koji je razmotren do nivoa Odbora. Imajući u vidu ozbiljnost problema dječijeg prosjačenja kao i posledice i rizike koje život na ulici nosi kako za pojedinca/dijete tako i za društvo u cjelini, Odbor je razmatranje ovog Izvještaja ocijenio veoma značajnim s namjerom da se ukaže i podsjeti šira i stručna javnost na važnost suzbijanja i rešavanja ovog problema. Poseban izvještaj o dječijem prosjačenju u Crnoj Gori sačinjen je u okviru prve faze projekta „Zaštita djece od ekonomske eksploatacije“ koji institucija Zaštitnika sprovodi u saradnji sa ombudsmanima iz regiona, a uz podršku Save the children iz Norveške. Planirano je da Kancelarija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, u okviru ovog projekta pripremi još dva posebna izvještaja sa različitim temama o ekonomskoj eksploataciji djece, koji će takođe biti dostavljeni Odboru za ljudska prava i slobode na razmatranje, a Poseban izvještaj kojim će biti obuhvaćena sva tri prethodno razmotrena izvještaja, biće, u skladu sa članom 48 Zakona o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, dostavljen Skupštini.

Odbor je jednoglasno prihvatio Poseban izvještaj o dječijem prosjačenju u Crnoj Gori sa Zaključcima Zaštitnika i odlučio da sa Preporukama upozna nadležne organe izvršne vlasti kojima su upućene: Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo prosvjete i sporta i Ministarstvo pravde, a da aktivnosti u ovoj oblasti prati u narednom periodu.

10. Učešće predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode Đorđa Pinjatića na skupu povodom prezentacije Kampanje “Naučimo ih nešto drugo!” i Posebnog izvještaja o dječijem prosjačenju u Crnoj Gori, koju je institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore organizovala 24. novembra 2011. godine u Hotelu “Podgorica

Predsjednik Odbora imao izlaganje na ovom skupu (Informacija na sajtu Skupštine)

11. Odbor za ljudska prava i slobode uključio se u drugi dio Kampanje „Naučimo ih nešto drugo“

Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore na 53. sjednici održanoj 14. novembra 2011. godine prihvatio je poziv Institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i uključio se u drugi dio Kampanje “Naučimo ih nešto drugo!” koja je otpočela 15. novembra 2011. godine.

Početak kampanje “Naučimo ih nešto drugo!” je obilježen postavljanjem bilborda i drugog promotivnog materijala, a sve buduće aktivnosti biće usmjerene na jačanje svijesti o značaju sagledavanja, suzbijanja, prevencije i rješavanja problema dječjeg prosjačenja na teritoriji Crne Gore.

Cilj Kampanje “Naučimo ih nešto drugo!” je da se putem javne kampanje osnaži svijest ljudi da ne treba djeci na ulici davati novac, već ih usmjeriti na druge aktivnosti, prvenstveno vaspitno- obrazovne, spotsko- rekreativne i kulturne čime će se poboljšati njihov socio- ekonomski položaj, a i stvoriti preduslovi za opšti društveni razvoj.

Skupština Crne Gore je preko Odbora za ljudska prava i slobode, uz razumijevanje Generalnog sekretara Skupštine, finansijski podržala postavljanje jednog bilborda u cilju jačanja svijesti stručne i šire javnosti, a posebno djece o štetnosti prosjačenja, kako bi se zaštitili od rizika da postanu žrtve trgovine ljudima i ekonomske i socijalne eksploatacije.

Bilbord na kojem je logo Skupštine Crne Gore - Odbora za ljudska prava i slobode postavljen je 1. do 31. decembra 2011. godine ispred Skupštine Crne Gore, na Bulevaru Svetog Petra Cetinjskog.

12. Održana 56. sjednica Odbora za ljudska prava i slobode 9. decembra 2011. godine, na kojoj su, povodom obilježavanja

10. decembra - Međunarodnog dana ljudskih prava, brojni učesnici sjednice Odbora i mediji bili u prilici da zabilježe, po prvi put, učešće djece u radu jednog skupštinskog radnog tijela na osnovu prava garantovanog međunarodnim dokumentima. Na pomenutoj sjednici Odbora, po prvi put, djeca su imala pravo. Djeci iz JU Dječiji dom „Mladost“- Bijela i JU Centar za obrazovanje i osposobljavanje „1. jun“- omogućeno je da učestvuju na sjednici Odbora i da se pravo člana 12 Konvencije o pravima djeteta primijeni. Članom 12 Konvencije UN o pravima djeteta je propisano da će “države-potpisnice osigurati djetetu da oblikuje svoje vlastite stavove i pravo da slobodno izražava takve stavove po svim pitanjima koja se tiču djeteta, a stavovima će se pridavati odgovarajuća važnost u skladu s uzrastom i zrelošću djeteta.” Tako su djeca, među kojima je bilo i djece sa teškoćama u razvoju, postavljala pitanja predstavnicima nadležnih ministarstava i članovima Odbora o problemima koji su dio njihove svakodnevice

13. Povodom uspješne realizacije aktivnosti utvrđenih Planom Odbora za ljudska prava i slobode u protekloj godini, sačinjenog na osnovu Analitičkog izvještaja i Mišljenja Evropske komisije i Akcionih planova Skupštine i Vlade i usvajanja Izvještaja o radu za 2011. godinu, Odbor za ljudska prava i slobode na završnoj sjednici Odbora u ovoj godini, zakazanoj za 21. decembar 2011. godine, organizuje izložbu likovnih radova učenika JU Centar za obrazovanje i osposobljavanje “1 jun”, pod sloganom “Postojim i ja**”.**

Centar "1 jun" je ustanova za obrazovanje i vaspitanje djece i omladine sa smetnjama u razvoju. Učenici, zajedno sa svojim nastavnicima, uradili su 50 likovnih radova. Radovi su uokvireni uz pomoć Ambasade Ujedinjenih Arapskih Emirata. Izložba je do sada predstavljena u nekoliko crnogorskih gradova, a na otvaranje izložbe **njihovih likovnih radova, pozvani su poslanici, članovi Vlade i predstavnici Službe Skupštine**, kojima su uz poziv **uručene novogodišnje čestitke**, koje su uradili učenici JU Centar "1. jun".

U navedenom periodu, Odbor je **jednoglasno donosio gotovo sve odluke** o aktima koja je razmatrao, jer su članovi Odbora svoje političke interese pretpostavili važnosti donešenih odluka od opšteg značaja.

Napredak u radu Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore je vidljiv, što se potvrđuje i poređenjem nalaza iz Analitičkog izvještaja Evropske komisije i nalaza u Izvještaju o napretku Crne Gore za 2011. i 2012. godinu.

U Analitičkom izvještaju Evropske komisije objavljenom u novembru **2010.** godine konstatovano je: ***"U Skupštini je osnovan Odbor za ljudska prava i slobode, ali njegove aktivnosti treba dodatno osnažiti."*** (strana 23)

U Izvještaju o napretku Crne Gore za **2011.** godinu, u oblasti ljudskih prava, konstatovano je: ***"Skupštinski odbor za ljudska prava i slobode intenzivirao je aktivnosti i saradnju sa civilnim društvom. Ipak treba jačati njegov uticaj."*** (strana 15),

dok je u Izvještaju o napretku za **2012.** godinu konstatovano: ***„Administrativni i budžetski kapaciteti Ombudsmana su ojačani. Institucija je pripremila izvještaje u kojima analizira stanje prostorija koje Uprava policije koristi za zadržanje zatvorenika, zaštita od diskriminacije i situacija prosjačenja djece. Odbor za ljudska prava i slobode je ove izvještaje razmotrio između oktobra i novembra 2011. godine koji aktivnije promoviše ljudska prava i antidiskriminaciju."*** (strana 13)

2. Uloga sekretara odbora i ostalih saradnika u odboru, dnevna organizacija rada odbora

3. Uloga Zakonodavne, Organizacione i drugih sluzbi koje pomazu u radu odbora

4. Uloga Istrazivacke sluzbe u radu odbora

Aktom o sistematizaciji Službe Skupštine Crne Gore utvrđeno je:

“Služba Skupštine Crne Gore organizovana je u skladu sa Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji.

Službu Skupštine čini sedam organizacionih jedinica:

- **Kabinet predsjednika Skupštine,**
- **Kancelarija generalnog sekretara,**
- **Sektor za podršku zakonodavnoj i nadzornoj funkciji Skupštine,**
- **Sektor za istraživanje, dokumentacione poslove i informatičku mrežu,**
- **Odjeljenje za odnose sa javnošću, međunarodne poslove i protokol,**
- **Odjeljenje za internu reviziju i**
- **Služba za opšte poslove.**

U Sektoru za istraživanje, dokumentacione poslove i informatičku mrežu, obrazuju se:

1. Odsjek za istraživanje, analizu, biblioteku i dokumentaciju,
2. Odsjek za informacionu tehnologiju,
3. Odsjek za snimanje i emitovanje šednica Skupštine i
4. Odsjek fonografskih i štampanih zapisa.

U Službi za opšte poslove, kao uže organizacione jedinice, obrazuju se:

1. Biro za upravljanje ljudskim resursima,
2. Biro finansijskih poslova,
3. Biro za javne nabavke i
4. Pisarnica

3. Sektor za podršku zakonodavnoj i nadzornoj funkciji Skupštine

Sektor za podršku zakonodavnoj i nadzornoj funkciji Skupštine obavlja stručne i druge poslove koji se sastoje u pripremanju šednica Skupštine i šednica radnih tijela, obavljanju stručnih i drugih poslova za potrebe predsjednika radnog tijela, zamjenika predsjednika radnog tijela, poslanika i generalnog sekretara u vršenju njihovih funkcija, izrađivanju tekstova usvojenih zakona i drugih usvojenih akata (odluka, deklaracija, rezolucija) i njihovom pripremanju za dostavljanje predsjedniku Crne Gore i za objavljivanje u „Službenom listu Crne Gore“, izrađuje izvještaje radnih tijela i zapisnike sa šednica radnih tijela, priprema predloge akata i drugih materijala po zahtjevu predsjednika, potpredsjednika Skupštine, predsjednika radnog tijela i poslanika, proučava materijale koje razmatra radno tijelo, uključujući i praćenje prava Evropske Unije, daje stručna mišljenja o pitanjima koja se razmatraju u Skupštini, priprema informacije i analize istraživanja za radno tijelo i pomaže radnom tijelu u ostvarivanju njegove nadzorne, kontrolne i komunikacione uloge i funkcije i obavlja druge poslove po nalogu pomoćnika generalnog sekretara i generalnog sekretara.

Sekretar Odbora za ljudska prava i slobode pomaže predsjedniku Odbora u izvršavanju poslova Odbora. Sekretar obavlja stručne i druge poslove za potrebe Odbora za ljudska prava i slobode i Skupštine Crne Gore. Sekretar Odbora u saradnji sa predsjednikom Odbora priprema i organizuje sjednicu, priprema saziv za sjednicu, proučava materijale koje Odbor razmatra, priprema materijale o aktima koje razmatra radno tijelo. Takođe, sekretar Odbora za ljudska prava i slobode pruža podršku u ostvarivanju nadzorne i kontrolne funkcije radnog tijela, a o svim materijalima koji su predmet razmatranja na sjednicama Odbora daje stručna mišljenja predsjedniku i članovima radnog tijela. Sekretar Odbora sačinjava izvještaje i zapisnike sa sjednice radnog tijela, priprema mjesečne i godišnje izvještaje o radu Odbora. Sekretar Odbora se stara o saradnji sa drugim odborima i koordinira radom službe Odbora. Sekretar Odbora se stara o javnosti rada Odbora, izradom i objavljivanjem saopštenja sa sjednica radnog tijela i izvještaja o radu Odbora. Sekretar Odbora obavlja i druge poslove po nalogu generalnog sekretara Skupštine.

Saradnik u Odboru za ljudska prava i slobode pomaže u radu sekretaru Odbora. Saradnik obavlja poslove koji se odnose na izučavanje materijala koje razmatra radno tijelo, po uputstvu sekretara radnog tijela. Saradnik pomaže sekretaru Odbora u obavljanju poslova koji se odnose na pripremu sjednica i pripremu materijala za sjednice, pomaže sekretaru Odbora u izradi zapisnika i saopštenja sa sjednica Odbora. Takođe, saradnik pomaže u izradi informativnih pregleda o aktima koji su predmet razmatranja na sjednici radnog tijela, kao i u izradi mjesečnih i godišnjih izvještaja o radu Odbora. Saradnik obavlja i druge poslove po nalogu sekretara Odbora i generalnog sekretara Skupštine.

Dnevna organizacija:

- pregledanje e-mail pošte i odgovaranje na priistiglu poštu;
- sačinjavanje liste prioriternih obaveza;
- dogovor sa predsjednikom Odbora za preduzimanje konkretnih aktivnosti u cilju njihove realizacije;
- obavještavanje ostalih članova Odbora;
- proučavanje predloga zakona, informacija, uz konsultaciju stručne literature;
- rad na informativnom pregledu povodom predloga akata;
- komunikacija sa nadležnim u ministarstvima povodom predloga akata;
- eventualni zajednički rad sa predstavnicima ministarstva na potrebnom poboljšanju teksta predloga zakonskog akta putem amandmana;
- neophodna telefonska komunikacija i odgovaranje na telefonske pozive i
- završavanje i drugih poslova koji mogu iskrsnuti i pored sačinjene liste zadataka.

Za sve prethodno pobrojane realizovane aktivnosti, stručnu i tehničku pomoć u radu Odbora pružili su sekretar Odbora i jedan saradnik u Odboru, koji radi od decembra 2010. godine i koji, u ovom trenutku, u Odboru funkcionišu kao služba Odbora.

Važno: Za uspješno realizovane obaveze Odbora, a što je konstatovano u Izvještajima o napretku Evropske komisije, a koje su u 2010. i 2011. godini bile enormno velike, zaslužan je, pored poslanika, članova Odbora, i timski rad Sekretara Odbora i Saradnika u Odboru, koji su pravilnom raspodjelom radnih obaveza, uzajamnim povjerenjem i motivacijom, često radeći nakon radnog vremena, uspjeli da efikasno okončaju obiman rad Odbora, Planom utvrđene aktivnosti, kao i sve ostale koje su pratili rad Odbora u naznačenom periodu.

U Skupštini Crne Gore funkcioniše **Odsjek za istraživanje, analizu, dokumentaciju i biblioteku**, a 11. februara 2011. godine Generalni sekretar Skupštine CG je donio Pravila o radu Odsjeka za istraživanje, analizu, dokumentaciju i biblioteku kojim je propisano da „*Odsjek za istraživanje, analizu, dokumentaciju i biblioteku*

(u daljem tekstu: Odsjek) djeluje kao specijalizovani informacioni centar koji internim korisnicima, odnosno poslanicima, šefovima organizacionih jedinica u Službi Skupštine i sekretarima odbora pruža informacije, publikacije, dokumenta i druge materijale potrebne za vršenje poslaničke funkcije, odnosno za rad u Službi Skupštine.” Takođe, donešena su Pravila za naručivanje i izradu istraživačkih radova, kojima je, između ostalog, utvrđeno: “*Zahtjev za izradu istraživačkog rada mogu podnijeti predsjednik Skupštine, potpredsjednik Skupštine, Kolegijum predsjednika Skupštine, poslanik i generalni sekretar Skupštine.*”

Kako zahtjev za izradu istraživačkog rada ne može podnijeti službenik iz službe odbora, rad ovog Odsjeka samim službenicima, nije od značajne pomoći, osim što im mogu koristiti urađeni i objavljeni istraživački radovi.

Prema podacima sa web sajta Skupštine do sada je objavljeno 13 istraživačkih radova.

Takođe, od 28. februara 2011. godine sekretarima odbora je od strane Kolegijuma i Generalnog sekretara naložena obaveza **pripremanja stručnog mišljenja u vidu Informativnog pregleda o svakom aktu koji Odbor razmatra**. U ispunjavaju ove obaveze, sekretari odbora nemaju pomoć Istraživačkog centra, već je služba odbora u obavezi da sama prikupi sve neophodne podatke. U ovom odboru do sada su urađena 23 informativna pregleda koji su, po ocjeni poslanika, u značajnoj mjeri doprinijeli kvalitetnijem razmatranju akata koji su bili predmet razmatranja na sjednicama Odbora.

Iz Izvještaja o radu odbora **za 2011. godinu:**

NAPOMENA:

„Odbor za ljudska prava i slobode je tokom 2011. godine podnosio mjesečne izvještaje o svom radu i realizaciji Plana aktivnosti Odbora za period od decembra 2010. do oktobra 2011. godine Odboru za međunarodne odnose i evropske integracije i Generalnom sekretaru Skupštine Crne Gore, a isti su u elektronskoj formi dostavljani Odsjeku za istraživanje, analizu, biblioteku i dokumentaciju i Kancelariji Generalnog sekretara, koji su, takođe, redovno obavještavani o svim aktivnostima Odbora.

Svi materijali, usvojeni na sjednicama Odbora, u cilju transparentnog rada Odbora, postavljeni su na SAJT-u Skupštine i arhivirani u Arhivi Službe Skupštine. Na SAJT-u Skupštine u navedenom izvještajnom periodu prezentiran je rad Odbora:

-zapisnici (29) na 554 strane, izvještaji (29) na 226 strana, informacije (14) na 101 strani, što ukupno iznosi oko 900 strana, a što govori o brojnim i sadržajnim aktivnostima Odbora za ljudska prava i slobode.

Takođe, od 28. februara 2011. godine sekretarima je od strane Kolegijuma i Generalnog sekretara naložena obaveza pripremanja stručnog mišljenja u vidu Informativnog pregleda.”

5. Korišćenje novih tehnologija u radu odbora; sistem za praćenje zakonodavnog procesa

U Skupštini Crne Gore u funkciji komunikacije i unapređenja rada postoji sistem: SAJT Skupštine, E-mail, internet, emitovnje plenarnih sjednica putem Javnog servisa CG i interne TV, elektronska oglasna tabla, godišnji izvještaj Službe Parlamenta, obuke za profesionalno usavršavanje službenika, formalni i neformalni sastanci sa Generalnim sekretarom.

SKUPŠTINA CRNE GORE
SEKRETAR ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE
Slava Burić